



ΜΗΝΙΑΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ
& ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ (Τὸ Γένος Γιαννοπούλου)

Σύνδρομη Ἑσωτερικῶς

Ἑξωτερικῶς

Ἑτησίᾳ δραχ. 35

Γιὰ τὰ δημόσια

Ἑτησίᾳ φρ. Γαλ. 35

Ἑξαμηνίᾳ » 20

Ἑξαμηνίᾳ τὸ διπλάσιον

Ἑξαμηνίᾳ » 20

Τὸ τεύχος Δραχμᾶς τρεῖς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λίγα λόγια τῆς Διευθύνσεως

Πρόσωπα καὶ τοπεῖα τοῦ 1886. Ζαχ. Παπαντωνίου

Ὁ διάκκος μου. Μαρ. Μινώτου

Ἀπὸ τίς ὀρχαιότερες, ἐπιστολῆς τοῦ Φωσκόλου. Σ. Μινώτου

Παρωμένο γυναικῶν. Ἰωτὴρ Τσεκερέλλη

Ὁ Φώσκολος κατὰ τὴν Φραγ. De Sanctis Μαρ. Μινώτου

Πνευματικὴ Ζωή. Ἀγγελικὴς κ.λ. κ.λ.



ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ
ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΧΗΜ. ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ
600 ΕΚΑΤΟΜ. ΠΕΡΙΠΟΥ ΔΡΑΧΜΑΣ
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Εξ. Δραχμάς: Έτησιοι 9 ο/ο Έξ.μηνοι 8 1/2 Τρίμηνοι 8
 Εις δολλάρ. ή λίρας » 8 ο/ο » 7 1/2 » 7

Απ'αλλ'αυτών προνομιακώς (Σύμβαισις Έλληνικής Κυβερνή-
 σεως 5ης Μαρτίου έ. έτου.) παντός φόρου δημοσίου άπολύ ή συν-
 θέτου και αϊουδήποτε έλλου δημοτικού, τοπικού, παρόντος ή μέλ-
 λοντος. Καταθέσεις δέχται παρ' αντιπροσώπου Ζακύνθου

ΑΝΤΩΝΙΩ Δ. ΚΑΣΣΙΜΑΤΗ

Η ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗ
ΔΙ' ΟΛΟΥΣ ΕΙΝΕ Η ΔΙΓΛΩΣΣΟΣ
ΦΡΟΛΙΟ

ΔΟΛΛΑΡΙΑ 16

ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Αποταίνετε δι' έπιστολής διά να λάβετε λεπτομερείς πληροφο-
 ρίας δωρεάν εις τὸ Γραφείον ΑΘΑΝ. Σ. ΔΑΛΔΑ

Ηφαίστου 2—Καλάμας

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
 AL. 5341.42.0001

Έτος Δον Ζάκυνθος Απρίλιος 1927 Αριθ. 1



ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ (Τὸ Γένος Γιαννοπούλου)

Ἡ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» θὰ προσπαθήσῃ νὰ συγκεντρώσῃ δι' ἐκλεχτὸ στὴ πνευματικὴ δημιουργίᾳ ἔχει νὰ δείξῃ ἡ Ἐπιάνησος καὶ τὸ Ἔθνος.

Ἡ ἀμέριστη συμπάθεια καὶ ὑποστήριξις ἐξαιρετικῶν διανοουμένων μᾶς δίνει τὴ πεποίθησιν πὸς θὰ τὸ κατορθώ-
 σουμε. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ γι' αὐτὸ ὅλους ἐκείνους πὸν μᾶς ἐνθάρρουν ἀπὸ τὴν ἀρχή. Στὶς ἐρχόμενες γιορτὲς τοῦ Φωσκόλου ἡ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» θὰ κρατή-
 σῃ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴ κίνησιν γῦρο στὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργο τοῦ μεγάλου μας ποιητῆ. Ἀπὸ τώρα ὡς τίς γιορτὲς, σὲ κάθε φύλλο θὰ δημοσιεύομε μελέτες σχετικὲς, ὥστε τὸ κοινὸν νὰ γνωρίσῃ βαθεῖα πόσο μεγάλος ἦταν, ποιά τιμὴ ἔκαμε στὴ Ζάκυνθο καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ ποιά θέρ-
 μαν ὡς ἀποδοτὴς τῆς Ἑλληνικῆς δίκαια.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
 Στὸ κάθε φύλλο ἡ ἐπιμέλειά θὰ εἴναι καλύτερη. Ἐλπίζομε εἰς τὸ νὰ μᾶς συγχωρηθοῦν οἱ ἐλλείψεις τοῦ τωρινοῦ.

ΠΡΟΣΩΠΑ & ΤΟΠΕΙΑ ΤΟΥ 1826

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ.

ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

(ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ)

Ἕνας διευθυντὴς Μουσείου κι' ἕνας συλλέκτης καλλιτεχνημάτων ἔχουν τὸ ἴδιο πάθος ἀποκτήσεως καὶ ἂν ἀποκτήσουν ἕνα νέον ἔργον δοκιμάζουν τὸ ἴδιο συναίσθημα χαρᾶς. Εἰς ἑντασιν τὸ ἴδιο. Ὅχι ὁμως καὶ εἰς ποιότητα. Ὑπάρχει κι' ἔστω ἡ διαφορὰ ἡ ὅποια πάντοτε χωρίζει τοὺς δύο αὐτοῦ φίλους τῆς τέχνης καὶ συχνὰ ἀντιζήλους. Ἡ διαφορὰ ὅτι ὁ πρῶτος ἀπολαμβάνει τὸ ἀπόκτημα ὡς ἰδικό του, —διότι καὶ ὁ ἀγνότερος καλλιτεχνικὸς θαυμασμὸς τοῦ συλλέκτου δὲν εἶναι ποτὲ ἀνόθευτος ἀπὸ τὸ συναίσθημα τῆς ιδιοκτησίας, ὀξύτατα ἀνεπτυγμένον εἰς αὐτὸν—ἐνῶ ὁ διευθυντὴς Μουσείου τὸ ἀπολαμβάνει ὡς κτῆμα τοῦ κοινοῦ. Ἡ εὐτυχία του εἶναι ὅτι θὰ τὸ ἰδῇ τὸ κοινὸν καὶ βιάζεται νὰ τοῦ τὸ δώῃ.

Ἄγνοεὶ καὶ δὲν θὰ δοκιμάσῃ ποτὲ τὴν ἀπομόνωσιν, τὸ κλείσιμο, τὴν ζηλότυπον λατρείαν, τοὺς μυστηριώδεις χρωματισμοὺς τοῦ εὐγενοῦς ἀλλὰ τόσον ἀτομικοῦ πάθους ποὺ κυριεύει τὸν συλλέκτην. Ὁ διευθυντὴς Μουσείου εὐδαιμονεῖ μαζὺ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἀπολαμβάνει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν εἰδικῶν γιὰ τὰ ἔργα τοῦ ἰδρύματός του, συγχρόνως ὁμως θέλγεται νὰ παρακολουθῇ τὴν ἀνίδεον κρίσιν τοῦ λαοῦ, τὸ ἀγνόν συναίσθημα τοῦ πλήθους τῆς Κυριακῆς ἐνώπιον τῶν καλλιτεχνημάτων, συναίσθημα πολῦτιμον τὸ ὅποιον εἶνε ὁ μέγας σκοπὸς τῶν Μουσείων!

Τὸ κοινωνικὸν αὐτὸ συναίσθημα τὸ ἐδοκίμασα κατ' ἐξοχὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διὰν ἔδωσα εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἑθνικῆς Πινακοθήκης τὴν συλλογὴν Κρατζάϊζεν. Τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν εἶνε ἀποκλειστικῶς καλλιτεχνικῆς φύσεως, διότι ἔχουν πολὺ περισσότερον ἱστορικὸν χαρακτήρα. Ἡ μεγάλη των ὁμως ἐθνικὴ ἀξία —διότι εἶναι συλλογὴ σχεδίων ποὺ ἔχουν ζωγραφισθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ 1826 καὶ ἔχουν ὡς θέμα τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων—δὲν ἀμφισβητεῖται ἀπὸ κανένα. Εἶνε ἔργα ἱστορίας καὶ εἶνε ἐπίσης, εἰς τὸ εἶδος των, ἔργα τέχνης. Ὁ ζωγράφος τῶν ἔργων αὐτῶν (σχέδια μὲ μολύβι, σχέδια μὲ πέννα καὶ ὑδατογραφήματα) Βαυαρὸς ὑπολοχαγὸς Κρατζάϊζεν εἶχεν ἔλθει ὡς ἐθελοντὴς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Εἶχε τότε τὴν ἔμπνευσιν νὰ κάμῃ τὰ πορτραῖτα τῶν ἀρχηγῶν καὶ ἡρώων τοῦ εἰκοσιένα. Πορτραῖτα μικρὰ μὲ αἰχμὴν μολυβιοῦ, συγκινητικὰ κειμήλια. Εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ εἰκοσιένα. Ὑπάρχει ἱστορία χωρὶς πρόσωπα; Καὶ τί θὰ ἦτο τὸ εἰκοσιένα γιὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, γιὰ κάθε λαόν; γιὰ κάθε ἄνθρωπον—ἀφοῦ ὅλοι διαβάζομεν, ἐννοοῦμεν, θαυμάζομεν, μισοῦμεν, ἐνθυμούμεθα, σκεπτόμεθα διὰ μέσου εἰκόνων—ἐὰν δὲν εἶχαμεν ἰδεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τοῦ Κολοκοτρώνη;

Ὁ ὑπολοχαγὸς Κρατζάϊζεν ἔκαμε τὰ πορτραῖτα αὐτὰ «γιὰ τὸν ἑαυτὸν του» καθὼς ἔγραφε κατόπιν. Ἀφοῦ εὐτύχησε νὰ ποζάρουν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐμπρὸς του—κι' αὐτὸ ἦτο μὴ νίκη—διότι πῶς νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι ὁ μετριοφρονέστερος τῶν μεγαλοεργῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου, ὁ Κανάρης, ἔκαμε αὐτὴν τὴν ὑποχώρησιν πρὸς τὴν φήμην νὰ σταθῇ ἀκίνητος προστὰς ἓν ἑνα μολύβι! ἀφοῦ κατήρτισε τὴν πινακοθήκην τοῦ 21 τὴν ἐφύλαξε μέσα σ' ἕνα χαρτοφύλακα, ὡς ἀνάμνησιν τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐποποιίαν. Ἀλλὰ τέτοιο πρᾶγμα ἦτο ἀδύνα-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

τον νὰ μείνῃ μυστικὸν, ὅταν ἡ Ἑλλάς, ἐλευθερωμένη πλέον, ἐδοноῦσε τὴν πολυτάραχην λύρα τοῦ ρωμαντισμοῦ σὲ ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ ὅταν ὁ Ὄθων ἦλθε νὰ βασιλεύσῃ. Ἦτο φυσικὸν τότε οἱ Βαυαροὶ ποῦ ἐξερευνούσαν καὶ διεφήμιζαν τὴν ἀναστημένην Ἑλλάδα νὰ μὴ ἀφήσουν τὸν Κρατζίτζεν νὰ κρύβῃ τὰ πολύτιμα σχέδιά του.

Τὰ ἐπῆρε τὸ περίφημον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην γιὰ τὴν τέχνην τοῦ λιθογραφεῖν τοῦ Χανφοτέγκελ, τὰ ἐτύπωσε καὶ τὰ ἔδωσε σὶ τὸν κόσμον ὅλον. Αἱ μορφαὶ τῶν ἀγωνιστῶν ποῦ εἶδαμε σὶ τὰ διδακτικὰ μας βιβλία καὶ μᾶς ἐδίδον τὴν ἱστορίαν, εἶνε αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ σχέδια τοῦ Κρατζίτζεν, τυπωμένα ἀπὸ τὸ λιθογραφεῖον Χανφοτέγκελ. Ἡ διαφορὰ μόνον εἶνε ὅτι ἐνῶ ὁ σχεδιαστὴς τὰ εἶχε κάμει ἀλλὰ, μᾶλλον γραμμικά, μὲ μοναδικὴν ἀκρίβειαν σχεδίου καὶ θελκτικὴν σεμνότητα, ὁ λιθογράφος τὰ ἐμεγάλωσε, τὰ ἐφωτοσχίασε ζωνηρότατα, ἐτίονισε πολὺ τὸν διάκοσμον τοῦ ἱματισμοῦ καὶ τοῦ ὅπλισμοῦ, καὶ τὰ ἔκαμεν ἀνάλογα πρὸς τὴν τότε κίνησιν τῆς φαντασίας τοῦ κόσμου ὅλου γύρω εἰς τοὺς ἥρωας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Εἶνε κ' αὐτὸ μιὰ πραγματικότης.

Ὅσα διεσώθησαν—σαράντα περίπου—ἀπὸ τὰ πολύτιμα πρωτότυπα τοῦ Κρατζίτζεν, μαζὺ μὲ ἄλλα του σχέδια σκηνῶν τοῦ ἀγῶνος καὶ μαζὺ μὲ τὴν κασσετίνα του, ἡ ὁποία σώζεται μὲ τὰ πινέλα της καὶ τὰ χρώματά της, περιῆλθον εἰς τὴν Ἑθνικὴν Πινακοθήκην, ἀγορασθέντα ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ γαμβροῦ τοῦ Κρατζίτζεν. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν παρθενικώτατα ὕδατογραφήματα καὶ σχέδια σκηνῶν καὶ τόπων τῆς ἐπαναστάσεως. Εἶνε πολλῆς ἱστορικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀξίας. Ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἀναφέρω μόνον ἓ.α ὕδατογράφημα Ἀγγλωνστρατιωτῶν τῆς Ζάκυνθου, διότι ὁ Κρατζίτζεν εἶχεν ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν Ζάκυνθον, μὲ λαμπρότατα χρώματα καὶ μὲ γερὰ σχέδιον. Ἀλλὰ δὲν ἔχουν οἱ Ἀγγλοὶ στρατιῶται τόσην ἀξίαν, ὅσην ἔχει εἰς τὸ

βάθος τῶν προσώπων τὸ λεπτότατον, δαντελένιο, ἀέρινο μὲ ἐλαφρὸ μολύβι χαραγμένο τοπεῖον τῆς συνοικίας τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους τῆς πόλεως μὲ θαυμαστὴν ἀκρίβειαν γραμμένο, ἐνῶ εἰς τὸ μέσον πυργώνεται τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Ἀγίου.

Ζαχ. Παπαντωνίου

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΜΟΥ

Αὐτὲς ἡμέρες πρὶν, ὁ ἀγαπημένος μου πατέρας μοῦ εἶχε ἀναγγεῖλει ὅτι τῇ Δευτέρᾳ θὰ μοῦ φερνε ἓνα καινούργιον δάτκαλον ποῦ θὰ μὲ διασκέδαζε πολὺ γιατί θὰ μοῦ λεγε Χίλια ὠραῖα πράγματα, πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μου δασκάλους. Καὶ πραγματικὰ τὴν Δευτέρᾳ ἐκείνην τὸ πρωὶ, γύρισε γλήγορα μαζὶ μὲ τὸ Σπύρο Δε Βιάζη. Τότες ἤμουν ἐννιά χρονῶν. Ἡ φήμῃ του ὅμως ὡς σοφοῦ μοῦ ἦταν γνωστὴ, ἀπὸ τίς πολὺς λαϊκὲς παραδόσεις ποῦ διαδίδουνταν γι' αὐτόν. Ὅλα τὰ ἤξευρε, εἶχε μιὰ δύναμιν νὰ κάνῃ τὸ κάθε τι γράφοντας. Ἔτσι ἔλεγαν. Στὴ μικρὴ μου ἡλικίᾳ αὐτὴ ἡ φήμῃ προξενούσε συστολή. Γιὰ τοῦτο μόλις τὸν ἀντίκρινα στὰ θύλακα μαζεμμένη σὲ μιὰ γωνίᾳ τῆς κάμαρας. Ὁ πατέρας μου μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μὲ ἔσυρε κοντὰ στὸ νέο μου δάτκαλον.—Σοῦ τὴν ἀφήνω—τοῦ εἶπε—στὰ χέρια σου σὰν νὰναι παιδί σου. Νὰ τὴ μορφώσῃς ὅπως σ' ἀρέσει.

Κι' ἔφυγε ἀπὸ τὸ δωμάτιο ἀφήνοντάς μας μόνους. Ὁ γλυκὸς, ὁ ἡσυχὸς τρόπος του, ὡς ὁ ἀσυνείλητος γιὰ μένα ἀπὸ τοὺς ἄλλους δασκάλους ποῦ καὶ τὴν ὥρα εἶχα, νίκησε ἀμέσως στὴν παιδικτικὴ ψυχὴ μου κάθε δειλία καὶ δισταγμὸ. Ἀφοῦ κάθησα δίπλα του κι' ἄφησα νὰ μοῦ χαϊδεύῃ τὸ κεφάλι μου μὲ καλοσύνη. Αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος μιλοῦσε στὴν ψυχὴ μου. Δὲν ἦταν ὁ αὐστηρὸς, ὁ σχολαστικὸς, τοπος ποῦ κάνει τὰ παιδιὰ νὰ τρέμουν στὴν ἐμφάνησίν του. Σὲ λίγο διάστημα τὸν θεωροῦσα σὰν ἓνα καλὸ φίλο μεγάλο ποῦ ἤξευρε νὰ μὲ πληροφόρῃ καὶ νὰ με συμβουλεύῃ γιὰ τὸ κάθε τι. Τὸ θεωροῦσα ἀναπόφευκτο νὰ τοῦ λέω ὅλα, νὰ τοῦ ἐκμυστηρεύομαι κάθε μὴν σκέψιν ἐνδόμυχην ἀφοῦ. Τοῦ διηγόμην τι μοῦ συνέβαινε μὲ τοὺς ἄλλους μου δασκάλους, καμὴν πικραίνειά τους καὶ

Ἐξαφν θυμᾶμαι κάποτε πού με θρήκε ἀπελπισμένη γιατί ὁ δάσκαλος τῶν ἐλληνικῶν με εἶχε τιμωρήσει πού στήν ἔκθεσι εἶχα γράψει ἕνα ποῦ ἀντί ἡ ὁποία, με δυὸ σελίδες ἀντιγραφή. Μὲ παρηγόρησε καὶ γελώντας μου οὐστήσε στο ἐξής νὰ τὰ γράφω μὲν ἔτσι γιὰ νὰ μὴν τιμωροῦμαι, μὰ σὰν πρόκειται νὰ γράφω ἄλλου νὰ μεταχειρίζουμαι ὅτι θέλω. — Ἀς τον νὰ θρίξω με τὸ ζουμίτου — μου εἶπε. — Καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ ἀκόμη αὐτὴ ἦταν τόσο ἀστεία πού μ' ἔκαμε καὶ ξέχασα τὴν τιμωρία.

Καὶ μεγάλη ἀκόμη, ὥς τὰ προχθές πού πέθανε, τὸν θεωροῦσα — τώρα περισσότερο — τὸ μεγάλο τὸν πολὺ μοῦ φίλο μου καὶ πάντα με τὴν ἴδια ἐμπιστοσύνη τοῦ ἔλεγα τὸ κάθε τι πού με ἀπασχολοῦσε. Ἔτσι σὰν μ' ἔδλεπε λυπημένη, μελαγχολικὴ μοῦλεγε με τὸ σοφὸ του στόμα.

Ποτέ σου νὰ μὴ ἀπαγορευθεῖσαι. Πάντα νὰ σκέφτεσαι πὼς βρίσκεται κάποιος χειρότερος ἀπὸ σένα — Μὲ τὴν συμβουλὴ ἔδραζε συνήθως καὶ ἕνα παράδειγμα. Κι' ἐπάνου σ' αὐτὸ μου ἀγάφειρε τὸ μῦθο ἐνὸς Ἀραβὰ ποιητῆ πού καταριόταν τὴν τύχη τοῦ πού μιὰ μέρα με δυνατό κρῦο βγήκε ξυπόλιτος γιατί δὲν εἶχε παπούτσια. Μὰ σὰν εἶδε μπροστά του νὰ διαβαίνει ἕν ἀμαξάκι μ' ἕνα σακάτι δίχως πόδια, δόξασε τὸ Θεὸ πού αὐτὸς εἶχε τὰ δικὰ του καὶ παρηγορήθηκε.

Ἔτσι ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια ὁ σοφὸς μου δάσκαλος στάθηκε ὁ φωτεινὸς ὁδηγός μου. Μόλις κατάλαβα καλὰ τὰ ἰταλικά σχολικά βιβλία, μου τὰ πῆρε μόλις τελειώσαμε ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα τὸ μάθημα, ἐνθουσιασμένος. — Ἀρκοῦν αὐτὰ — μου εἶπε. — Πρέπει νὰ μὴ χάνης τὸν καιρὸ σου σ' ἀνώφελα πράγματα καὶ σχολαστικότητες.

Τὴν ἐπομένη, μοῦ φέρνε τὴ *Συγκριτικὴ Μυθολογία* τοῦ *De Gubernatis*, ἕνα βιβλίο σοβαρὸ πού γιὰ τὴ μικρή μου ἡλικία ἦταν δυσκολώτατο. Μὰ ὁ καλὸς μου δάσκαλος ἐπέμεινε ὑπομονητικὰ καὶ σιγὰ — σιγὰ μ' ἔκαμε νὰ τὸ ἐννοήσω, μου δημιούργησε μιὰ μόρφωση ἐλευθερὴ ἀπὸ κάθε σχολικὴ ἐπηρέαση, συστηματοποιημένη ὁλότελα ἀπὸ αὐτόν. Ἀπὸ τὴ *Συγκριτικὴ Μυθολογία* με πέρασε σ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς φιλολογίας — μαθήματα τοῦ *De Gubernatis* πού παρέδιδε στο Πανεπιστήμιο τῆς Ρώμης καὶ μετὰ τύπωνε σὲ δώδεκα τόμους — στήν ἱστορίαν τῆς τέχνης, καὶ σ' ἀπειρα ἄλλα βιβλία ἀπαραίτητα γι' ἄνθρωπο πού θάλεγε νὰ λέγεται μορφωμένος. Ἔτσι μέσαστὴν περὶ τριετίας καὶ μικρὴ Ζακυνθοῦ μοῦ δώσε βάσεις γερεὲς στὰ γράμματα, μακριὰ ἀπὸ τίς σαυρὲς ἐκεῖνες, τῶν μυθιστορημάτων πού συνήθως ἐπικρατοῦν.

Ἔπειτ' ἀπὸ μαθήματα ἐνὸς χρόνου μαζί του — στὰ δέκα μου

χρόνια — ὁ καλὸς μου δάσκαλος με τὰ ἐνθαρρυντικά του λόγια μ' ἐπεισε νὰ στεῖλω ἕνα μου ἐργουδάκι στήν ἀγαπημένη μου *Διάπλαση* πού μου τὸ φιλοξένησε στὶς στήλες τῆς ἀμέσως. Πετοῦσα τότε ἀπὸ τὴ χαρὰ μου. Ἡ *Διάπλαση* πού μέσ' ἀπὸ τίς σελίδες τῆς ἔδραλε τόσους καὶ τόσους διαλεχτοὺς σὲ τέχνες, γράμματα καὶ ἐπιστῆμες, γνωστῶν παγκόσμια, καὶ ὁ διαδεχτὸς συγγραφεὺς Ξενόπουλος, ὁ πατριώτης μου — ἔχουν μείνει ζωντανεμένοι μέσα μου, δίπλα στὸν Δε-Βιάζη ἀπ' οὗτου ἀντίκρησα τὰ γράμματα. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος οἱ σοβαρὲς μελέτες πού ὁ Δε-Βιάζης μ' ἔδραζε ἀδιάκοπα νὰ διαδράζω καὶ οἱ συστάσεις νὰ ἐπιδιώκω πάντα βιβλία με εὐσία, ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ ἔργα τοῦ Ξενόπουλου με τὴν ωραιότατη καλαίσθητη δημοτικὴ τους, πού τὰ ρουφοῦσα — τὰ μόνα μυθιστορηματὰ πού διάδραζα — μαζί με τὴ *«Διάπλαση»* με τράβηξαν ἐριστικῶς πιά, μακριὰ ἀπὸ κάθε σχολαστικισμό. Αὐτὰ ἐνοιωθα στήν ψυχὴ καὶ ὅχι τίς γραμματικὰς καὶ γενικὰς ἀπολυτεῖς τοῦ σχολείου. Αὐτὰ ταίριαζαν στήν ἰδιοσυγκρασίαν μου.

Κι' ἀργότερα ὅταν ἔγραψα μιὰ ἐπιτομὴ τοῦ βιβλίου τοῦ *DeBenedetti*: *Μεγάλοι ἄνδρες στὸ σχολεῖο* αὐτὸς, μου πῆρε κρυφὰ τὰ χειρόγραφα καὶ τὰς τεῖλε στήν Ἑλληνικὴ *Ἐπιθεώρηση* τῆς φίλης Εὐγενίας Ζωγράφου χωρὶς νὰ τὸ ξέρω. Ποτὲ δὲν θὰ ξεξάσω, μέσα σ' ἀπειρα δείγματα τῆς καλοσύνης τοῦ σὲ μένα, τὸν ἐνθουσιασμό του τὴν ἡμέρα πού ἦλθε ἡ *Ἑλ. Ἐπιθεώρησις* με τὸ ἔργο μου. Ἀνέβαινε δυὸ — δὲ τὰ σκαλιὰ φέρνοντάς μου τὸ περιοδικό. Μιὰ πού τῶς βλεπα τυπωμένο ἡ δειλίκα μου εἶχε περάσει. Ἀπὸ τότες ἔστειλα ἀῖλια χατὰ. Ὁ καλὸς μου δάσκαλος, εἶχε πιτύχει ἐκεῖ νο πού ποθοῦσε. Ἐχυνε δάκρυα χαρᾶς στὸ διάδραμα κάθε μου ἔργου.

Τὶ μπορούσε, πὺς πολὺ ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα πού ἤξευρα πὼς ἦταν ἐγαλμένα ἀπὸ τὴν καρδιὰ ἐκείνου πού μοῦ δώσε φῶς, νὰ μ' ἐνθ. ρρύνουν Παντοτεινὰ ἀξέχαστο θὰ μοῦ μείνω ὅτι μου εἶπε στὸ μακροχρόνιο διάστημα τῆς φιλίας μας. θὰ ἔχω ἀδιάκοπα στὴ φαντασία τὰ ἐκφραστικά καὶ γεμάτα καλοσύνη μάτια του, θὰ μείνουν ἀσυστα μέσα μευ τὰ σοφὰ λόγια πού βγήκαν ἀπὸ τὸ στόμα του θάναι αὐτὰ ὁ δυνατώτερος στήλος πού θὰ με στηρίξω στὴ φιλολογικὴ μου ζωὴ. Στὴν ἐκδοσὴ τῆς *Ἰονίου Ἀνθολογίας* νοιώθω διπλὴ χαρὰ γιατί ἐχτός πού εἶναι ὁ ζωηρώτερός μου πόθος γιὰ τοὺς λόγους πού ἀναφέρω στήν πρώτη τῆς

ΙΑΚΩΒΟΣ, ἡ ἐκδοσις τῆς ἦταν συγχρόνως ἐνᾶν τὰ ποθητότερα ὄνειρα τοῦ ἀποστραχημένου καὶ ἀξέχαστου δασκάλου μου, ἦταν ἡ τελευταία του βέλτης. Μάρτης τοῦ 1927 *Μαριέττα Μινώτου*

ΓΥΡΩ ΣΤΟ ΦΩΣΚΟΛΟ

ΟΙ ΩΡΑΙΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ

Μας φαίνεται περιττό ν' ασχοληθούμε με την ιδιότητα, πού ή 'Ελλάς ολόκληρη και ή Ζάκυνθος ιδιαιτέρως θά πανηγυρίσουν την επέτειο της εκατονταετηρίδος του μεγάλου ποιητού Ούγου Φωσκόλου.

Καμία αμφιβολία δέ χώρησε γι' αυτό σέ κανένα ποτέ. Με κλειστά τὰ μάτια ἂν ἀνοίξης ἓνα οποιοδήποτε Φωσκολιανὸ βιβλίο, θά δῇς γραμμένο «ὁ Ζακύνθιος ποιητής», ὁ «Ἕλλην ποιητής». Ἐγραψε τ' ἀθάνατά του ἔργα ἰταλικά—εἶναι ἀλήθεια—με ψυχὴ ὅμως Ἑλληνική. Κεῖνη τὴν ἐποχὴ καὶ πολὺ ἀργότερ' ἀκόμη, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἔνωση, οἱ Ἑπτανήσιοι στὴν Ἰταλία σπούδαζαν καὶ ή Ἰταλικὴ γλῶσσα ἦταν ή γλῶσσα τῶν σπουδασμένων καὶ μορφωμένων. Στὸ πανεπιστήμιο τῆς Πάδουας, στὴν Aula magna, βλέπουμε στοὺς τοίχους τὰ οἰκόσημα καὶ ὀνόματα τῶν μεγαλυτέρων Ἑπιανησίων πού σπούδαξαν σ' αὐτό. Ἐπειτα πρέπει νὰ προσθέσουμε πῶς ὁ Φώσκολος ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μικρὸς καὶ δὲν ξαναγύρισε ποτὲ σ' αὐτή. Σπούδαξε ἐκεῖ. Ἦταν ἐπόμενο νὰ γράφῃ Ἰταλικά.

Ἦταν Ἑλληνας ἢ ὄχι; Ὅσο γι' αὐτὸ πρέπει νὰ θυμηθοῦμε πῶς ἦταν ή Ἑλλάδα καὶ ή Ἑπτάνησος στὴν ἐποχὴ του· ή Ἑλλάδα ὑποδουλωμένη· ή Ἑπτάνησος μέρος τῆς Ἑνετικῆς Πολιτείας. Πολιτικώτατη, σφραγισμένη ή Ἑνετία ἄφηνε ἐλεύθερο τὸ λαὸ στὰ νησιά, ἀπαιτῶντας μονάχα στοργή, πίστη στὴ μητρόπολη. Κι' ἀλήθεια. Οἱ Ἑπιανήσιοι, οἱ Δαλματοὶ καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοί της ἄς ποῦμε ἀγαποῦσαν εἰλικρινὰ τὴ γηραιή καὶ ἔνδοξη σερβνίσσιμα. Στάσεις, προδοσίες καὶ τέτοια, ποτὲ δὲν συνέβηκαν. Πολλοὶ, πάμπολλοι Ἑπιανήσιοι σκοτώθηκαν ὑπερασπίζοντας τὴ Βενετία.

Ἔτσι καὶ ὁ Οὔγος, τοῦ ὁποίου ή οἰκογένεια γιὰ αἰῶνες ἔμεινε στὴν Ἑπτάνησο καὶ ἦλθε σὲ ἐμπέζια με

τοὺς ντόπιους, ὅταν πέθανε ὁ πατέρας του, ἔφυγε γιὰ πάντα μετ' τὴ Ζακυνθινὴ μάνα του καὶ τ' ἀδελφία του, φτωχὸς, δίχως μέσα στὴ Βενετία. Ἐκεῖ μετ' τὴν Ἰταλικὴ γλῶσσα ὑπὸ τὸν μεγάλο Ἑλληνιστὴ Τσεζαρότι, σπούδασε βαθειὰ τὰ Ἑλληνικά. Ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ ἤντησε ὅλη τὴ μάθησή του. Σ' αὐτὸν στηρίχθη καὶ κι' ἔγραψε τ' ἀριστουργήματά του.

Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θά τὰ ἀναπτύξουμε στὴ πλήρη βιογραφία του πού ἐκδίδουμε σύντομα. Ἐδῶ θά δημοσιεύσουμε μονάχα μερικὲς ἀπὸ τίς ὡραιότερες ἐπιστολές του, πού δειχνεῖται ή ἀγάπη του στὴ Ζάκυνθο καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ἄλλες, πάλι, πού ἀποδεικνύουν πόσο ὠφέλιμα ἔδρασε μετ' κάθε τρόπο γιὰ τὴ πατρίδα μας, γιὰτὶ πρέπει νὰ τὸν γνωρίσουμε καλὰ καὶ σὺς γιορτὲς νὰ τοῦ δείξουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας, νὰ δείξουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας στὸν μεγάλον Ἴόνιο.

Δὲν ἀφαιροῦμε μ' αὐτὸ τίποτε ἀπὸ τὴ δόξα πού ἔδωκε στὴν μεγάλη καὶ πολιτισμένη Ἰταλία, τὴ πρώτη ἢ τὴ δεύτερη πατρίδα του ἀδιάφορο. Ἡ δόξα εἶναι ἴση καὶ γιὰ τίς δύο. Νὰ τι γράφει ὁ βιογράφος του καὶ φίλος του Πέγκιο, πού ἂν καὶ στὴ βιογραφία του ἔχει χρονολογικὲς καὶ λεπτομερικὲς ἀνακρίβειες, σὺν ὅλῳ ἔδωκε πηγὲς στοὺς μετὰγενέστερους βιογράφους τοῦ Φωσκόλου.

Ἀροῦ πρώτα ἀραδιάζει τρία ἀρμονικώτατα πιστοποιητικά τοῦ ἴδιου Οὔγου, τὸ σονέτο του στὴ Ζάκυνθο, τὸν ὕμνο του σὺς Χάριτες γιὰ τὴ Ζάκυνθο καὶ μέρος ἀπὸ τὴν ὠδὴ στὴν Amica risanata λέει:

«Θὰ προσθέσω σ' αὐτὰ διὰ τὰ 1823 ὅταν ζητήθηκε ἀπὸ τοὺς ξένους πού ἔμεναν στὴν Ἀγγλία, νὰ δηλώσουν τὸ μέρος πού γεννήθηκαν, αὐτὸς δὴλωσε πῶς γεννήθηκε στὴ Ζάκυνθο καὶ πῶς ἦταν ὑπὸ τὴν ἑξέλιξη τῆς Ἀγγλίας. Γιατὶ λοιπὸν νὰ ἐπιμένουμε νὰ τὸν κάμουμε Ἑνετὸ, ὅπως θέλουν μερικοί; Αὐτὸς πάντως ἔχα-
ρακτηρίσει τὸν ἑαυτὸ του γιὰ Ἕλληνα ἐκ γενετῆς καὶ ἔμεινε Ἕλληνας ἐκείνῳ ὅνομα, εἶναι ἀληθινὰ σὰν νὰ κλέ-

ΙΑΚΩΒΟΣ ΔΙΑΚΟΝΑΤΙΚΩΣ. Τὸ νὰ κλέψουμε ἀπὸ τοὺς Νεο-
ἀρχαίους ἓνα ἔνδοξο ὄνομα, εἶναι ἀληθινὰ σὰν νὰ κλέ-

ψουμε ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς. Ἡ Ἰταλία πρέπει ν' ἀρκεσθῇ στὴ τιμὴ τῆς υἱοθετήσεως καὶ στὴ λαμπρότητα ποὺ ἐπρόσθεσε στὴ φιλολογία της. Ἄς ἀφήσουμε στοὺς Ἀλγερίνους τὴ τέχνη νὰ κλέφτουν τοὺς ἀνθρώπους. Ὑπῆρξαμε μιὰ φορὰ μεγάλοι σὰν αὐτοὺς, ἄτυχτοι σὰν αὐτοὺς. Οἱ ἰσχυροὶ καὶ οἱ εὐτυχισμένοι μᾶς γελοῦν καὶ μᾶς ἀγνοοῦν· ἄς διατηρήσουμε τουλάχιστο τὴ φιλία τῶν ἄτυχων.»

Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα. Ἐδῶ θὰ βάλουμε εἴπαμε τὴ μετάφραση ἀπὸ τὶς ὠραιότερες ἐπιστολὰς του.

Ἀλιβ.ξον Κοῦρτσουλαν Ζάκυνθον

Μιλάνο 15 Νοεμ. 1814

Ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε,

Σ' εὐχαριστῶ πὺν μὲ θυμὴθῆκες καὶ περισσότερο ἀκόμη πὺν πιστεύεις στὴν ἀγάπη μου. Σ' ἀγαποῦσα, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, πολὺ πρὶν σὲ γνωρίσω. Ἡ μητρικὴ μου πατρίδα πὺν μούταν πάντα ἀγαπητὴ, μούγινε ἀγαπητότατη, σὰν ἔμαθα πῶς ἔχω ἓνα συγγενὴ περισσότερο στὴ Ζάκυνθο. Μετὸ νὰ εἶσαι παιδί τοῦ γιατροῦ Κούρτσουλα αὐξάνω τοὺς λόγους τῆς ἀγάπης μου γιὰ σέ, γιὰτὶ ὁ πατέρας σου μὲ συνεβούλεψε πολλὰς φορὰς καὶ μ' ἐβόηθησε πατρικὰ στὰ παιδικὰ μου, χρόνια. Ποτὲ δὲν ξαναδιάβασα τὸν Ὅμηρο, δίχως νὰ θυμηθῶ μ' εὐχαρίστηση μιὰ βραδυνὰ πὺν ἄκουσα μὲ παιδικὴ χαρὰ τὸν πατέρα σου νὰ διηγῆται γιὰ πρώτη φορὰ τοὺς σοφοὺς μύθους τῆς Ὀδύσσειας καὶ τὶς ταλαιπωρίες καὶ σωφροσύνη τοῦ Ὀδυσσεύς.

Καὶ σὲ μένα ἐπίσης, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, ἦταν ἡ τύχη νὰ περιπλανηθῶ. Εἶδα διαφορετικὰς φύσεις καὶ ἀνθρώπινα ἦθη. Μοῦλεπε ἡ σοφία τοῦ Θιακοῦ καὶ ἡ ὠφέλεια ἦταν πολὺ μικρότερη. Τὸ ὅλγιο ὅμως ἐκεῖνο πὺν μαθα σὲ τριανταεξὶ χρόνια ζωῆς δυστυχισμένης ποῦχω στὴ ράχη μου, θὰ σοῦ μάθω καὶ σένα. Καὶ θὰ εἶσαι

βέβαια λιγότερο ἄτυχος, ἂν ὁ Θεὸς, δίχως νὰ σοῦ δώσῃ τὴ θλιβερὴ πέτρα ποὺ δίδαξε μένα, κάμει νὰ σοῦ εἶναι ἀρκετὲς οἱ στοργικὲς μου συμβουλές. Ἐγὼ ὄχι μόνο εἶμαι προθυμότερος ἀλλὰ καὶ θέλω ὅσο μπορῶ νὰ σοῦ τίς δώσω σὲ τρόπο ὥστε νὰ τιμήσῃς τὸν ἑαυτὸ σου νὰ γείνης χρήσιμος καὶ στολίδι στὸ τόπο μας. Λίγο—μάλιστα τίποτε—δὲν ἔχω κάμει γιὰ τοὺς συμπατριῶτες μου. Θὰ μοῦ φανῇ ὅμως πῶς ἔκαμα ἀρκετὰ ἂν βρῶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ σπονδάξω μερικοὺς νέους καὶ νὰ τοὺς ξαναστείλω στὴ πατρίδα τους μὲ τὴν ἀγάπη στὴν ἀρετὴ καὶ στὰ γράμματα. Νὰ, σ' αὐτὲς τὶς λίγες σελίδες, ἡ ἀπάντησή σου τῆς 26 Σεπτεμβρίου, πὺν μοῦφθα σε δίχως νὰ τὸ περιμένω καὶ γι' αὐτὸ πολυαγαπητὸ.

Μὲ λύπησε ὅμως καὶ μὲ λυπεῖ ἐνῶ σοῦ γράφω, ὁ θάνατος τῆς μητέρας σου. Ξανασκέφτονται μὲ δάκρυα τὴ καλωσύνη της σὲ μένα—πὺν νὰ πῶ ἐμπιστευτικὰ—δὲν ἤμωνα καὶ τόσο φρόνιμο παιδί. Ἄν ἐδιορθώθηκα καὶ σκέφτηκα σοβαρὰ νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὰ χρόνια πὺν φεύγουν καὶ ἀπὸ τὸ λίγο μυαλὸ πὺν μούδωσε ὁ Θεός, τὸ χρεωστῶ στὴν ἀνατροπὴ πὺν μὲ τόσο ἰδρωτὰ, κλάμμα καὶ ἀπίστευτες θυσίες μούδωσε ἡ μητέρα μου. Κι' ἂν ἔχω κανένα προτέρημα πὺν ἀξίζει νὰ ἐπαινεθῇ, εἶναι ὅλα ἔργο καὶ χάρισμα τῆς μάνας μου. Γι' αὐτὸ μὲ λυπεῖ πὺν μαθαίνω πῶς τόσο πρόωρα γίνηκες ὀρφανός καὶ δὲν θάχῃς τὴν ἀγάπη καὶ τὶς συμβουλὲς τῆς μάνας σου. Οἱ μητέρες ὁδηγοῦν στὴν ἀρετὴ τὴ ψυχὴ τῶν παιδιῶν καὶ τὴ κάνουν εὐγενικὴ μὲ τὴν ἀγάπη. Ἴσως νὰ μὴν ἔπρεπε νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴ μητέρα σου, ἀνοίγοντας τὴ πληγὴ σου, ὥστε νὰ σοῦ ξυπνήσω τὸ καὶ μὸ γιὰ πρόσωπο πὺν δὲν θὰ ξαναῖδῃς ποτέ. Τὰ δάκρυα ὅμως πὺν χύνουμε γιὰ πρόσωπα πὺν μᾶς ἦταν ἀγαπητὰ καὶ μάλιστα στὸ τάφο τῶν γονέων μας, εἶναι διχτὰ στὸν οὐρανὸ καὶ κάνουν καλὸ, συνεινίζοντας τὴ ψυχὴ νὰ μὴ λησμονῇ εὐκολα τὶς ἀρετὲς καὶ τὶς ἅγιες ἀνάμνησες καὶ τὸν πόνον τοῦ θανάτου. Οἱ ἀχάριστοι κρύβουν μὲ τὸ ὄνομα τῆς ἀνδρείας καὶ ἀρετῆς τὴν ἀδιαφορίαν ποῦχουν γιὰ τὸ

χαμό τους. Ἀλλὰ ἐμεῖς ὅσο περισσότερο θυμόμαστε κείνους πὺν χάσαμε καὶ λυπόμαστε γι' αὐτὸ, τόσο περισσότερο μαθαίνουμε τὰ προτερήματά τους καὶ τοὺς ἀγαπᾶμε, μ' ὅλο πὺν πέθναν. Σὲ σέ, μιὰ φορὰ, μένει γιὰ παρηγοριά καὶ βοήθεια γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς νεότητος, παράδειγμα καὶ ὁδηγός, ὁ τέλειος πατέρα σου. Κ' εἶμαι βέβαιος πὺς αὐτὸς θὰ σοῦ θύμῃσε νὰ μ' ἐπισκεφτῇς, ἔστω καὶ μ' ἓνα σου γράμμα. Χαιρέτισέ μου τον λοιπὸν ἐγκάρδια, εὐχαρίστησέ τον καὶ φίλησέ τον τὸ χέρι ἀπὸ μένα. Τὸ γράμμα μου ὁμως γίνεται μεγάλο κ' ἴσως νὰ χάλασες τὰ μάτια σου γιὰ νὰ διαβάσῃς τὸ ἀραβικὸ μου γράψιμο. Θὰ ἐξακολουθήσω ὁμως καὶ τὸ ξεχείλισμα αὐτὸ τῆς καρδιᾶς μου, θὰ σοῦ εἶναι δεῖγμα τῆς εὐχαρίστησης, πὺν ἔλαβα εἰδήσεις σου. Θὰ καταλάβῃς ἐπίσης πὺς γερωῶ καὶ εὐχαριστοῦμαι, ὅπως ὅλοι οἱ γέροι νὰ πολυλογῶ.

Ὡ γέρον, αἰεὶ ἴοι μῦθοι φίλοι ἀκριτοὶ εἰσὶν, ἔλεγε ἓνας νέος σιὸν πατέρα του πὺν δὲν τελείωνε ποτὲ τὴ πολυλογία. Σοῦ γράφω αὐτὸ τὸ στίχο γιὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβῃς ὅπως φοβᾶμαι καὶ ν' ἀντιληφθῇς πὺς αἰτίοι Ἕλληνας καὶ καλοανατεθραμμένους, δὲν καταλαβαίνεις μ' ὅλα αὐτὰ, τὴ θεία γλῶσσα τοῦ Ὁμήρου. Ἄν εἶναι ἔτσι, ζήτησε νὸ στὸ ἐξηγήσῃ ὁ πατέρας σας. Ὁ στίχος εἶναι στὸ τέλος τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς Ἰλιάδος. Ἀλλὰ σέ, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, ἂν σέ στείλῃ ὅπως ἐλπίζω ἡ οἰκογένειά σου νὰ σπουδάξῃς στήν Ἰταλία, νὰ μὴν ἔλθῃς σέ παρακαλῶ, ὅπως τόσοι καὶ τόσοι πὺν μιλοῦν τὴ Μωραϊτικὴ διάλεκτό μας καὶ δὲν ξέρουν συλλαβὴ ἀπὸ τὴ φιλολογία μας. Σ' ἓνα Ἕλληνα δὲν εἶναι τόσο τιμὴ νὰ διαβάσῃ τὸν Ὁμηρο, ὅσο εἶναι ντροπὴ νὰ τὸν διαβάσῃ καὶ νὰ μὴ τὸν καταλαβαίνει. Μάθε λοιπὸν, προ τοῦ ἔλθῃς στήν Ἰταλία, τὴν ἀρχαία Ἑλληνική. Στὴ Ζάκυνθο ἔχεις τόσες εὐκαιρίες ἐχτὸς ἀπὸ τὴν εὐκολία τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ρίζας τῶν λέξεων. Τὰ Λατινικά καὶ Τοσκάνικα θὰ τὰ μάθῃς στήν Ἰταλία ἀλλὰ τὰ Ἑλληνικά πούναι ἡ εὐγενέστερη, ἡ πὺν πολιτισμένη καὶ ἡ πὺν

πλούσια γλῶσσα σέ μεγάλους συγγραφεῖς, πρόπει νὰ τὰ μάθῃς στήν Ἑλλάδα. Ἐδῶ πολλοὶ λένε πὺς ξέρουν τὰ Ἑλληνικά, ἀλλὰ λίγοι τὰ ξέρουν ὅπως πρόπει. Τώρα, ἀντίο, ἀγαπητέ μου ξάδελφε. Λάβε ἀκόμα χαιρετισμούς ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου. Μένει σέ μιὰ πόλη δῶ κοντὰ καὶ ἔχει μιὰ ὥραία καὶ τιμητικὴ στρατιωτικὴ θέση. Ἄν μᾶς ἔλθῃς, θὰ ἰδῇς τὸν κ. Ἀγγελον, Κωσταντίνο, Ἰούλιο Φώσκολο, μὲ μεγάλα μουσιάκια καὶ μ' ἄλογα, πὺν θὰ τὸν φοβηθῇς. Τὸν ξάδελρό σου αὐτὸν τὸν σπουδάξα ἐγὼ κι' ὁ Θεὸς εὐλόγησε τίς φροντίδες μου. Ἡ μητέρα μου περνᾷ τὰ γερατιά της πολὺ καλά. Εἶναι σιὴ Βενετία μὲ τὴν ἀδελφή μου Ρουμπίνα καὶ μ' ἓνα της ἐγγονάκι.

Ἐν ὅσω ἐγὼ εἶμαι καλά κι' ὁ ἀδελφός μου ἔχει ἐργασία, ἡ μητέρα μου καὶ ἡ ἀδελφή μου μὲ τὸ παιδάκι της, δὲν θὰ στερηθοῦν ποτὲ ἀπ' ὅπως πρόπει ὑποστήριξη. Οἱ πολιτικὲς μεταβολές μ' ἔκαμαν νὰ χάσω περισσότερο ἀπὸ 400 τσεκίνια τὸ χρόνο. Εἶμαι ὁμως ἱκανὸς ἀκόμη νὰ τὰ κερδίσω. Εἶναι καλύτερα νὰ εἶναι καρεῖς ἄνθρωπος δίχως χρήματα παρὰ νὰ ἔχῃ χρήματα δίχως νὰ εἶναι ἄνθρωπος. Τώρα ἀντίο, ἀντίο πάλι.

Χαιρέτισε ἀπ' ὄνομά μου ὅλα τὰ ξαδέλφια, θείους θεῖτες καὶ συγγενεῖς.

Οὗγος Φώσκολος

Σπύρος Μινῶτος

ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(ΛΑΙΔΗ ΣΤΑΝΟΠ — ΘΗΡΕΣΙΑ ΜΑΛΙΟΝΙ)

Ἀπὸ ἀπλῆ ἀλληλουχία ἰδεῶν θιμήθηκα τὴν μορφή τῆς Λαίδης Στάνοπ Διάβαζα στίς ἐφημερίδες δῶ καὶ λίγες ἡμέρες τὸ θάνατο τῆς Θηρεσίας Μαλιόνι, τῆς Πάπισσας τῶν Ἰνδῶν καὶ Κινέζων Μουσουλμάνων. Ἀλλὰ ποῦα διαφορά ἀνάμεσα στίς δύο! Ἡ Θηρεσία, ἦταν τύπος καθ' αὐτὸ

γυναικεῖος, διανοουμένη, δαίσα, ταπεινή ἀκόμη καὶ ὅταν τῆς ἦλθαν μυθικά πλούτια μαζί με τὸν ἔρωτα. Ἀντίθετα ἡ Λαίδη Στάνοπ ἦταν ἐπαναστάτρια, περήρανη, ἔρμιο οὐ τιτανικὲς φιλοδοξίες καὶ σκτανικὲς φαντασίες. Οἱ χαραχτήρες τῶν γυναικῶν τούτων βρίσκονται μεταξὺ τοῦς στοὺς ἀντίποδες. Στὸ μόνο σημεῖο πού συναντιοῦνται εἶναι τὸ σχετικὸ μετὰ τὴν ἐπιρροή τους ἢ κοινωνική τους θέση στοὺς μουσουλμανικοὺς πληθυσμούς. Ἡ Λαίδη Στάνοπ (καὶ ποῖος δὲν θυμᾶται τὴν ἱστορία πού γέμισε περιέργεια τὸ δεύτερο ἡμίσιο τοῦ 18ου αἰῶνος;) γεννήθηκε στὸ Λονδίνο στὰ 1776. Μετὰ τὸν πατέρα της τὸν Κόρολο ὑποκόμητα τοῦ *Mahon*, βουλευτὴ εἰς τὴ Βουλὴ τῶν Λόρδων δὲν συμφωνοῦσε. Ἡ μητέρα της Ἑσθήρ Πίττ, κόρη τοῦ μεγάλου Κάταμ τοῦ θεοῦ ὑποστηρικτοῦ τοῦ ἐπταετοῦς πολέμου, πέθανε νέα. Ἡ Λαίδη Λούση ἀπὸ ὁ πατέρα της ξαναπαντρεύτηκε ἄφησε τὸ πατρικὸ σπίτι γιὰ πολιτικὲς διαφωνίες καὶ ἀπεχώρησε στὸ θεῖο της Γουλιέλμου Πίττ. Κατὰ δίδωκε ἄγρια τίς ἀγγλικὲς ἐθιμοτοπίες καὶ τίς προλήψεις πού εἶχεν ἡ ἀγγλικὴ κοινωνία. Φυσικὰ τὴν πλήρωσαν μετὰ τὸ ἴδιο νόμισμα, τόσο πού μετὰ τὸ θάνατο τοῦ μεγάλου της θείου στὰ 1806, κατάλαβε πῶς τίποτα δὲν εἶχε νὰ ἐλπίζει οὔτε ἀπὸ τὴν Αὐλὴ οὔτε ἀπὸ τὴν Κοινωνία πού εἶχε βρῆσει καὶ προσβάλλει. Ἐτοί ἀφ' οὗ ἔμεινε γιὰ κόμποσο καιρὸ σ' ἓνα της γιγῆμα, ἐκπατρίστηκε ἐκούσιν μισῶντας τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἔχοντας πρόθεση νὰ μὴ γυρίσῃ ποτέ. Ταξίδεψε ἀκατάπαυστα γωρὶς νὰ σταματᾷ, πῶτα στὴν Εὐρώπη, μετὰ στὴν Αἴγυπτο Τυρκίαν καὶ Ἑλλάδα. Στὴν Ἀθήναν γνώρισε τὸ Βύρωνα στὰ 1810. Καὶ οἱ δύο μισοῦσαν ὑπερβολικὰ τὴν πατρίδα τους. Ἀναφέροντας ἐκεῖνο ποῖ λέει ὁ *La Valle*, δὲν μπορεῖ νὰ καθορίσῃ τὸν πραγματικὸν χαραχτήρα τῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ «νέου Ἀρόλδου» καὶ τῆς μέλλουσας «Σιβίλλας τοῦ Λιβάνου.» Βέβαια οἱ δύο αὐτοὶ ἐπαναστάτες εἶχαν καταπληχτικὰ σημεῖα ὁμοιότητος, καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι ἱσως ἀδικο νὰ ὑποστηρίξῃ κανεὶς πῶς ἡ τολμηρὴ ἀγγλίδαν ἀντρογυναικα πῆρε γιὰ πρῶτυπο τὸν ποιητὴ τοῦ Δὸν Τζιοβάννι. Τὸ πᾶν συνέτρεχε νὰ τοῦς κάμῃ πολίτες τῆς ἰδίας πνευματικῆς πατρίδας. Ἡ ὁμοιότης τῆς καταγωγῆς, χαραχτήρος, ἰδιουσυγκρασίας. Ἐπίσης ἡ ἀρμονία τῶν ὑπάρξεων τους, ἡ θρησκεία τῆς περηφάνειας καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὁ μανιαδικὸς καὶ μοναχικὸς ἐγωϊσμός, μιὰ περιέργεια σὰν τοῦ Προμηθεῖος, τὸ μῖσος γιὰ τὸν πουριτανισμό καὶ τίς ἀγγλικὲς παραδό-

σεις καὶ γενικὰ γιὰ τὴν πατρίδα τους. Ἀκόμη καὶ ἡ ἀδικία καὶ περιφρόνησι πού οἱ σ' ἐπατρίωτες τοὺς καταδίωξαν τὸν ἓνα καὶ τὴν ἄλλη στὴ ζωὴ καὶ μετὰ θάνατο. Τὰ περιστατικὰ χωρῖσαν τὸ βασίλειο τῆς νέας αὐτῆς θρησκείας πού εἶχαν τὰ δύο παράδοξα αὐτὰ πρόσωπα. Ὁ Μπαίρων κ' ἐκάλυψε τὸ θρόνο τῆς Δύσεως καὶ ἡ Λαίδη Στάνοπ, στήλωσε τὸν δικὸ της κάθου ἀπὸ τὰ κέδρα τοῦ Λιβάνου, ὅπου γιὰ δέκα ὀκτὼ περὶπου χρόνια ἔδωκε τὸ θέαμα μιᾶς, παράδοξης μ' αἰσθητικῆς ζωῆς. με ἀπίστευτες περιπέτειες πού πηγαίνουν ἀπὸ τὸ ἐρήμερο βασίλειο τοῦ *Tadmor*, στὴν ἀλλοτρίαν δυστυχίαν, ἀπὸ τὰ κηρύγματα γιὰ τὸν ἐρχομὸ ἐνὸς νέου Μεσσία, ὡς τίς ψυχικὲς καὶ φυσικὲς καταστροφές, ἐπιληπτικῆς καὶ ὑστερικῆς τρέλλας. Ἐγκατέλειψε γρήγορα τὴν *Tadmor* — τὴ πόλιν τῶν φοινικῶν πού ἔχτισε ὁ Σολωμὼν — ὅπου πενήντα χιλιάδες βεδουῖνοι τὴν ἀνέκχρησαν βασίλισσα, καὶ ἀποσύρθηκε σ' ἓνα βουνὸ τοῦ Λιβάνου καὶ Σαΐδας, τῆς παλιᾶς Σιδῶν, στὰ ἐρείπια μιᾶς μοιῆς. Ἑλλήνων καλογήγων πού γέγονται Μαρ—Ἑλίς. Ἀπὸ βασίλισσα γίνθηκε μάνισσα. Δὲν δέχθηκε κανένα ἐχθρὸ τοῦ Λαχμυτίνου. Σ' αὐτὸν μιᾶρα ἀποκαλύφθηκε. Εἶναι μιὰ ἐπιστήμη—τοῦ εἶπε—πού γεννήθηκε στὴν Ἀνατολή, πού ποτὲ δὲν χάθηκε, καὶ ζῇ ἀκόμη. Ἐγὼ τὴν κατέχω, τὴν διδάσκω εἰς τ' ἄστρην. Εἴμαστε ὅλοι παδὰ μιᾶς. ἀπὸ τίς οὐάνεις ἐκεῖνες φωτιές, πού προηγήθηκαν τῆς γέννησής μας καὶ πού ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἐπιρροή του εἶναι γραμμένη στὰ μέτρα μας, στὰ χαραχτηριστικὰ μας, στίς γραμμὲς τοῦ χερσὸς μας, στὸ σχῆμα τοῦ ποδιοῦ μας, στὰ κινήματά μας καὶ στὸ βάδισμά μας. Ἦταν ἓνα μῆνμα πού ἡ Λαίδη Λούση εἶχε κάμει, μῆνμα ἀπὸ θρησκείας, προλήψεις, παραδόσεις. Πίστευε στὸ Χριστὸ καὶ ὅμως περίμενε ἓνα ἄλλο Μεσσία στησιζόμενη στὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, «Σὰς μιᾶς ἀκόμη μετὰ πρᾶξο-λὲς, ἀλλ' ἐκεῖνος πού θάρθῃ ἐπειτ' ἀπὸ μετὰ θὰ μιλήσῃ σὲ πνεῦμα καὶ σ' ἀλήθειαν». Ἀλλ' ὅλες οἱ προρρήσεις τῆς διαφύστηκαν.

Δαπάνησε τὴν πατρικὴν περιουσία, σκορπίστηκαν οἱ ὑπηρέτες της, ἔπεσε ἡ ἐπιρροή της, τῆς κατασχέθηκε ἡ σύνταξη τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοὺς δανειστῆς, ὁ πύργος τοῦ βασιλείου της γκρεμίστηκε μπροστά της, φοβερὴ καὶ ἀδυσώπητη ἡ πτώσις μαζί με τὴν ἐπιληψίαν καὶ τὴν τρέλλα. Ὅλες τῆς οἱ κουδέντες ἦταν κατάρεις γιὰ τὴν πατρίδα της, τὴν Εὐρώπην, τὸν Κόσμον.

Θάφτηκε στὴ μονὴ τοῦ Μαρ—'Ελ'ας χωρὶς κανεὶς νὰ διαμαρτυρηθῇ λησμονημένη ἀπὸ πολλοὺς.
(Στ' ἄλλο φύλλο τελειώνει)

Γράφτηκε γιὰ τὴν ἀ' Ἰόνια 'Ανθολογία ἀπὸ τὸν κ. Ἰωσήφ Τσεκερέλλη—Μεταφράστηκε ἀπὸ τὴν κ. Μαρ. Μινώτου

Ο ΟΥΓΟΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟ DE JANCTIS (1)

Ἡ Ἰταλία ξαναβλέπει τὸν Οὔγο σὰν ἓνα ἀγαπημένο καὶ πολυπόθητο πρόσωπο ποὺ ἐπιστρέφει σὴν πατρίδα του ἀπὸ καιρό. Ὁ μέγας ἐξόριστος ἐρχεται νὰ πάρῃ τὴ θέσιν του δίπλα στὸν Ἀλφίερι, εἰς τὸ ναὸ τῶν Τάφων του, σὴν πόλιν τῶν Χαρίτων του. Κανένας δὲν εἶχε τόσους ἐπιθετικούς ἐχθρούς καὶ μετὰ θάνατο.

Ὁ καιρὸς ἔσβυσε ἀπὸ τὴ ζωὴ του ἰὸ γήϊνο καὶ ἀνεκδοτικὸ μέρος, ποὺ ἔδινε ὅτι καὶ σὲ κατηγορίες καὶ συκοφαντίας καὶ ἔμεινε τὸ ἄγαλμα λατρευτὸ σὰν εἰδωλο στοὺς μεταγενεστέρους. Καὶ σήμερ' ἂν μιλήσ τοὺς νέους γιὰ τὸ Φώσκολο, δὲν συζητοῦν, πιστεύ-

1) Θεωρήσαμε καλὸ ν' ἀρχήσουμε τίς σχετικὲς μετὰ τὸ Φώσκολο μελέτες μεταφράζοντας τὴν κριτικο-βιογραφίαν τοῦ μεγαλυτέρου Εὐρωπαίου κριτικοῦ Φραγκίσκου De Janctis. Στίς σελίδες του ὁ ἀναγνώστης θὰ διαβάσῃ τὰ εἰσθήματα τοῦ συμπολίτη μας Οὔγου, τὴ ψυχικὴ του σύνθεση, θὰ ἰδῇ ἀναλυμένα θαυμάσια ὅλα του τὰ ἔργα. Ἡ μελέτη αὐτὴ τοῦ De Janctis πρωτοράνηκε στὴ «Νέα Ἀνθολογία» μετὰ τὸν τίτλο: Ὁ Φώσκολος ποιητὴς καὶ κριτικὸς τὸν Ἰούνιον τοῦ 1871 κατὰ τὴ μεταφορὰ τῶν ὁσίων τοῦ Οὔγου ἀπὸ τὸ Chiswick στὴ Lanta Croce. Γιὰ τὸ ἴδιο θέμα ἔγραψαν ὁ Καρντοτσι, Τζανέλλας, Πράτη, Ρέβερε καὶ Ρεγκάλντι.

συν ὁ αὐτὸν ἐπαίδῃ τὸν ἀγαποῦν—ἀπὸ μυστικὴ δύναμη—ὅπως ἐξηγοῦσαν ἄλλοτε τὸ κάθε τι. Αὐτὴ ἡ παγκόσμια φωνὴ τῆς συμπαθείας πνίγει τίς ἐχθρικές καὶ τίς ἀμερόληπτες κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν αἰσθάνομαι ἐλεύθερος, ἢ καλύτερα αἰσθάνομαι νὰ μὲ τραβᾷ αὐτὴ ἡ γενικὴ συμπάθεια καὶ μὲ σεβασμὸ μαθητοῦ πλησιάζω τὸ μέγαν ἄνθρωπο καὶ τὸν ρωτῶ, ζητῶ νὰ τοῦ πάρω τὸ μυστικὸ μιᾶς τόσο λαϊκῆς δόξας. Διαβάξω: Ὁ Βοναπάρτης Ἐλευθερωτὴς ὡδὴ τοῦ Ἐλεύθερου Ἀνθρώπου Νικολάου Οὔγου Φωσκόλου. Τότες ἦταν 19 χρόνων, μέσα σὲ μιὰ ἐπανάσταση ποὺ ξαπλωνόταν σὴν Ἰταλία, ἀπὸ τίς νίκας τοῦ Βοναπάρτη. Φαίνονταν ἡ χαρραγὴ παντοεινοῦ ἡλίου. Ἡ ὡδὴ ἐκείνη ἦταν φωνὴ ἀγαλλίσεως ὅλης τῆς Ἰταλίας σὺν νέον ἥρωα, ποὺ ἀπ' αὐτὸν περίμενε τὸ λυτρωμὸ τῆς καὶ ἐξέφραζε κανεὶς χαρὲς κι' ἐλπίδες. Σταματῶ ἐδῶ καὶ ρωτῶ ποῖος ἦταν λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἐνθουσιώδης νέος ποὺ ἐκπροσωποῦσε τὴ φωνὴ τῆς Ἰταλίας; Ἐπιτιλοφορεῖτο μόνος του ἐλεύθερος ἄνθρωπος καὶ ὠνομάζονταν Νικόλαος Οὔγος, σὰν μονιέλλο ποὺ ποζάρῃ καὶ λέει: κοιτάχτε με. Ἦταν ἀκόμη, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα, ἓνα μαθητοῦδι καὶ μύριζε ἀπὸ σχολεῖο. Τὸ μυαλὸ τουδὲν ἦταν ἀκόμη σταθερὸ, δὲν εἶχε βρεῖ τὸν ἑαυτὸ του. Ὅμως θεωρεῖτο μέγας ἄνθρωπος καὶ εἶχε τὸν κύκλο τῶν θαυμασιῶν του ποὺ τὸν φώναζαν γιὰ τέτοια. Ἦταν οἱ συμμαθητές του, οἱ περισσότεροι μαθητὲς τοῦ Τσεζαρότι, ποὺ ἀναγνώριζαν τὴν ὑπεροχὴν του καὶ σφίγγονταν ὀλόγυρά του. Ἦταν ὁ μέγας ἄνθρωπος τοῦ μικροῦ νεανικοῦ ἐκείνου κόσμου, καὶ ἀκόμη ὁ Βενιαμὴν του. Τὸν θαύμαζαν καὶ τὸν ἀγαποῦσαν, γιατί ἂν ὁ μέγας ἄνθρωπος περνοῦσε ὅλου, στὸ μυαλὸ καὶ στίς μελέτες, ἦταν ὁμοιος μ' αὐτοὺς στὴ ζωὴ, στὴ νεανικὴ ἀπερίσκεψία. Γέμιζε φιλία τρυφερότητα, καὶ φιλία τὴ μητέρα του τὴ Λάουρα, τὸ φίλο του Ὀλίβι καὶ τὸν Τσεζαρότι.

Μαρ. Μινώτου

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΗ ΕΒΔΟΜΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΓΕΡΙΟΥ

(Ἡ συνέχεια σὲ ἄλλο φύλλο)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Δημοσιεύουμε μ' εὐχαρίστηση τὸν ἐπιμνημόσυνο λόγο γιὰ τὴν ἀλησμόνητο Δε-Βιάζη, τοῦ διακεκριμένου ἱατροῦ καὶ λο-
γίου κ. Καίσαρος Ζέζα. Ἀνυψοῦν μέσα τὸ σοφὸν ἱστορικὸν ὡς
ἄνθρωπο, καὶ δάσκαλο, δίχως φθόνο, μὲ τὴ συνειθισμένη εἰλι-
κρ'νεα ποὺ τὸν διακρίνει:

Ὁ Σπυρίδων Δε-Βιάζης θὰ παραμείνῃ ἀσφαλῶς εἰς
τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Θὰ παραμείνῃ
ὡς ἰδιάζουσα φυσιογνωμία διὰ τὸ περισπούδαστον καὶ γι-
γαντιαῖον ἱστορικὸν αὐτοῦ ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι
ἔσας, πολῦτιμος ὁδηγὸς καὶ ἀπαραίτητος σύμβουλος, εἰς
τὸν μέλλοντα νὰ ἐνδιατρίβῃ εἰς τὰ τῆς Μεσαιωνικῆς
ἡμῶν ἱστορίας καὶ ἰδιαιτάτα εἰς τὴν τῆς Ἑπτανήσου.

Εἰς ἄκρον μελετηρὸς καὶ ὁξύνους, ἐπὶ πεντηκοντα-
ετίαν καὶ πλέον ἀόκνως ἐργασθεὶς, ἀφῆκε τὴν ἐντύπωσιν
ἐνὸς ἐξόχως ἐρευνητικοῦ καὶ κριτικοῦ πνεύματος. Καίτοι
ὁμως ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἐρευνητικὸν, ἦτο συνάμα καὶ ἀσυ-
νήθως συνθετικὸν καὶ δημιουργικόν. Διότι ἵνα ἀναχθῇ τις
ἐκ τῆς κατὰ τὰ καθέκαστα ἐρεύνης, εἰς τὴν ἐν ὅλῳ σύν-
θεσιν ἐνὸς ἔργου καὶ διὰ διαρκοῦς παραγωγῆς τοιοῦτων
φθάσει νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ πολυσχιδές καὶ τεράστιον
ἱστορικὸν ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος, ἀποτελούμενον σὺν τοῖς
ἄλλοις καὶ ἐκ πεντακοσίων καὶ πλέον δοκιμιῶν καὶ μονο-
γραφιῶν καὶ ἐπεκτεινόμενον ἐφ' ὅλων τῶν συναφῶν ἢ
ἱστορίᾳ θεμάτων, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ ὑποκρύπτῃ
πνεῦμα ἀνώτερον, τεραστίας δὲ δημιουργικῆς δυνάμεως
καὶ ἐνεργητικότητος, ὡς ἦτο τὸ πνεῦμα ἐκείνου. Διεκρίθη
καὶ κατὰ τοῦτο ἀκόμη· ὅτι εἰς τὰς κρίσεις του ἦτο πάν-
τοτε ἀκριβὴς καὶ ἀμερόληπτος, εἰς τὰς ἐκτιμήσεις του
δὲ δικαιοτάτος.

Εἰς ἡμᾶς τοὺς Ζακυνθίους ἰδιαίτερος, ὁ ἐκ Κερκύ-
ρας ἔλκων τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ ἐπὶ πεντηκονταετίαν
μεταξὺ ἡμῶν διαβιώσας καὶ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν πολυ-

τογραφηθεὶς νεκρὸς τῆς χθὲς, δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ
ἀφήσῃ ἄληστον μνήμην σοφοῦ καὶ πολυτίμου διδασκά-
λου, συντελεστοῦ πράγματι κοινωνικῆς προόδου, καὶ το-
πικῆς πνευματικῆς ἐξυψώσεως.

Ἀπαξιῶν, ἔστω καὶ πόρρωθεν, νὰ ἐμποιῇ προσωπι-
κὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς του, ἀλλὰ καὶ ποτὶν εἰ-
λικρινῶς κατώρθου, τὴν τε πρὸς τὰ γράμματα ἀγάπην
εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν νὰ ἐκκολάπτῃ, τὸ δὲ πνεῦμα αὐτῶν
πρὸς ἀνωτέρας διανοητικὰς σφαίρας νὰ ἐξυψώσῃ. Μα-
κρὰν πάσης ἐπιβολῆς κατώρθου διὰ μόνης τῆς ψυχῆς του
καὶ τῆς διανοίας του νὰ ἐμποιῇ πάντοτε ἰσχυρὰν τὴν
ἐντύπωσιν εἰς αὐτοὺς δι' οὗ καλὸν καὶ ὠραῖον ἐπετύγ-
χανε νὰ ἀντιληφθῶσι, παρασύρων αὐτοὺς καὶ ἐνθουσι-
άζων ὑπὲρ αὐτῶν ἀκριβῶς, ἀποβλέπων μόνον εἰς τὴν
ἀληθῆ αὐτῶν μόρφωσιν, εἰς τὴν μόρφωσιν ἐκείνην, ἣτις
διαπλάσσει ἐπὶ τὰ κρίσας αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Ἀλλὰ καὶ τίς ἐκ τῶν ἐπιζώντων τῶν γνωρισάντων
αὐτὸν θὰ ἀπαλείψῃ ἐκ τῆς μνήμης του ποτὲ τὸν ἰδιάζον-
τα ἐκεῖνον τύπον τοῦ διακεκριμένου σοφοῦ, τοῦ ἐπιζητοῦν
τοσπαισμόνως τὴν ἐν τῇ ζωῇ ἀφάνειαν, τοσοῦτον ταπεινοῦ
καὶ μεμετρημένου ἀλλὰ καὶ κοινωνικῶς παντοειδῶς καὶ
τοσοῦτον δρασσαντος, ἐπ' ὠφελείᾳ πάντοτε τῶν γραμμά-
των γενικῶς καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς καλλιτέρας πνευματι-
κῆς τοῦ τόπου μας ἐμφανίσεως.

Στερούμενος τελείως τῆς νευροπαθοῦς ἐκείνης ἐγω-
παθείας, τῆς προσιδιοζούσης εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας,
καὶ δὴ καὶ μεταξὺ τῶν διακεκριμένων ἀκόμη, ἀρεπί-
δεκτος φθόρου καὶ ἐντελῶς ἄκακος, εἰτῆρει πάντοτε νε-
κρικὴν σιγὴν ἀπέναντι οἰουδῆποτε ὅστις ἤθελε νὰ ἐπιβλη-
θῇ παρ' αὐτὸν, ὑποστηρίζων ὁμως εἰλικρινῶς καὶ ἀνευ
ὑπολογισμοῦ καὶ συμφέροντος, πάντα ὅστις εἶχε νὰ ἐπι-
δείξῃ καὶ κατὰ τι καλόν, ἔστω ἀπλῶς καὶ μόνον καλὰς

ἀντιθέσεως

Διὰ τοῦτο ἐλέγχθη δι' ὅ Δε-Βιάζης δὲν ἦτο ἄλλο τι,
παρὰ μόνον νοῦς. Τὸ ἀληθές ὁμως εἶναι ὅτι καὶ τοιοῦτος
ἂν δὲν ἦτο, τοιοῦτος ἐφαίνετο. Διότι ἀιημελῆτως πάντοτε

—καὶ νέος καὶ προσβύτης—ἐνδεσδεμένος, μόνον ἵνα καλύπτῃ τὸ σῶμα του, μὴ φροντίζων οὐδὲ γὰρ τὸ προφυλάσσειν ἀπὸ τὰς ἐπιδράσεις τῶν ἐκάστοτε καιρικῶν μεταβολῶν, ἀνορθῶς καὶ ταπεινῶς ἐμρανιζόμενος πάντοτε καὶ σπληνιστικὰ ἀποκρουπιόμενος, ἐνεποίου τελεῖαν ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλους, οἵτινες κοινοὶ τὸν νοῦν καὶ θορυβοποιοί, ἀλλὰ καὶ μὲ ὕλικὰ μέσα καὶ ἐγωπάθειαν, ἐπεδίωκον γὰρ φαίνονται καὶ γὰρ ἐπιβάλλονται, ὡς ἀνωτέρας διανοητικότητος ἄνθρωποι.

Ἀλλὰ καὶ διὰ γὰρ φαίνεται ὡς τοιοῦτος, ἔπρεπε γὰρ ἀγνώσῃ, ὡς καὶ ἔντος ἡγνώσῃ, τὰς δομὰς καὶ τὰ πάθη.

Ἐπρεπε γὰρ μὴν ἔχῃ, ὡς δὲν εἶχεν, ἑλλαττώματα καὶ γὰρ περιορίσῃ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ εἰς τὸ ἐλάχιστον, ὡς τὰς εἶχε ἀνέκαθεν καὶ πάντοτε περιορίσει.

Καίτοι ὅμως ἐφαίνετο τοιοῦτος, δὲν ἦτο μόνον τοῦτος.

Ὁ νοῦς του εἶχε ὡς αἰχμαλωτὸν του μίαν ὥραϊαν καὶ ἐξόχως εὐγενῆ ψυχὴν. Ὡς ἐκ τούτου, διὰ τοῦ νοῦς καὶ τῆς ψυχῆς του μόνον ζήσας καὶ ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου δυστυχῆς, ἡγάπησε καὶ τὴν ζωὴν, ὡς ἀγαπᾷ τις μίαν ὥραϊαν ἑαρινὴν πρωΐαν. Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν γὰρ τὴν ἀγαπήσῃ διαφοροτρόπως διότι περὶ αὐτῆς ὀλίγον φροντίζων δὲν ἠδύνατο γὰρ ἐπιβαρύνεσθαι ὑπ' αὐτῆς. Οὕτως μόνον ἠδύνατο γὰρ ἀγαπήσῃ τὴν ἀνέφελον καὶ φωτεινὴν ἐκείνην ζωὴν, ἣτις οὐδέποτε βαθεῖαν θλίψιν ἢ δυσσάρεσκειαν τοῦ προσεπύριτε καὶ ἣτις μόνον τὰς εὐγενεῖς καὶ ἀπαράχους ἀπολαύσεις, καὶ ἔστιν ὅτι, τὰς ὑπερκοσμίους εὐωχίας τοῦ πνεύματος, τοῦ προσεκόμενε. Διὰ τοῦτο καὶ ὡς παιδίον τὴν ἐπόμεσε, ὡς κατὰ τὴν τελευταίαν του νόσον ἄρῃε γὰρ καταφανῆ, ὃ μέχρι καὶ τῶν τελειωμάτων του ὥρῶν διατηρήσας τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις ἐτοιμοθάνατος ὀρθοκονιούτης, ὅστις μετὰ συγκινοῦσης ὑπομονῆς καὶ γαλήνης, τόσον τὰς ἐπιδεινώσεις τῆς νόσου του, ὅσον καὶ μετὰ χαρακτηριστικῆς παιδικῆς χαρᾶς καὶ τὰς παροδικὰς εὐοίωνους αὐτῆς ἐκδηλώσεις.

Ἀλλ' ἂν ἡ ἀκακος αὐτοῦ ψυχὴ ἡγάπησε τὴν ζωὴν

καὶ τὴν ἐπόμεσε, ὡς ἀγαπᾷ καὶ ποιεῖ ψυχὴ παιδίου, ὃ ἀνώτερος ὅμως ἐκείνου τοῦτος, ἀπεδέχθη τὸν θάνατον, ὡς τὸν ἀποδέχεται πάντοτε ὁ τοῦτος φιλοσόφος.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὁ πρὸ ὀλίγου ἀφ' ἡμῶν μεταστάς, τοῦ ὁποῖου ἢ ἀπώλεια βαθέως μᾶς συνεκίνησε, γεννήσασα εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἐπὶ τὸ τιμητικώτερον διαδηλώσωμεν διὰ τὴν μνήμην του, μετὰ τῆς ἀγάπης μας καὶ τὴν ὑψίστην πρὸς αὐτὸν ἐκτίμησιν μας καὶ βαθύτατον σεβασμὸν μας.

ΚΑΙΣΑΡ ΖΕΖΑΣ



Παρακαλοῦμε τοὺς Ἑπιταφησίους διανοοούμενους καὶ ἐπιστήμονες γὰρ μᾶς στέλλουν τὰ ἔργα τους γιὰ γὰρ τ' ἀναγγέλουμε, ἐπειδὴ ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους σκοποὺς τῆς «Ἰοῦλου Ἀνθολογίας» εἶναι γὰρ κρατεῖ δελτίον τῆς Πανιώνιας πνευματικῆς κινήσεως.



Ἔργα τῆς διευθυντικῆς τῆς «Ἰοῦλου Ἀνθολογίας»

Οἱ Χάριτες Οὐγον Φωσκόλου, μεταφρασμένους γιὰ πρώτη φορά στὴν Ἑλληνικὴ ἀπὸ τὴν κ. Μαριέττα Μινώτου μὲ 300 σχόλια, εἰσαγωγὴ καὶ ἀναλυτικωτάτη μελέτη γιὰ τὸ ἔργο ἀπὸ τὴν ἴδια. — Ἐκδίδει ὁ Ἀθην. Οἶκος Ζηκάκη.

Ἔργα τῆς ἴδιας ποῦ δημοσιεύτηκαν.

Ὁράτιος Φλάκκος: Ἡ Ποιητικὴ Τέχνη, μὲ τις δυνάμεις ἐπιστολές, τὸν ἐκατονταετηρικὸν ὕμνον, καὶ πολλὰ σημειώσεις. Αἰτομος μελέτη, μὲ βιογραφία, καὶ ἄπειρα σχόλια ἀπὸ τὴ μεταφράστρια.

Οἱ Τυράλλες στὴν Ἰταλικὴ Ἀναγέννηση. Πρωτόνυμος μελέτη.

«Ἐνὰ Νικητήρια». Μηνιαῖον δεκαεξασέλιδο περιο-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ἈΠΟΛΟΝΙΟΥ

δικό πού διηύθυνε ἀνελλιπῶς ἐπὶ τρίχρονο 1920-1923.

Υπὸ ἐκτύπωσιν: Τὸ βιβλίον τῆς Πάργας τοῦ Φωσκόλου μεταφρασμένο μὲ τὴ μελέτη γιὰ τὴς ἐνέργειάς του ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ τελευταῖες ἐπιστολὲς τοῦ Ι. Ὅρις μὲ μακρότατο ἀναλυτικὸ πρόλογον.

Φώσκολος καὶ Ὁράτιος πρωτότυπη συγκριτικὴ μελέτη μεταξὺ τῶν δύο ποιητῶν.

Φώσκολος—Gray πρωτότυπη συγκριτικὴ μελέτη.

Ὁ Φώσκολος καὶ ἡ Διαμαντῖνα Σπαθῆ.

Οἱ ἔρωτες τοῦ Φωσκόλου.

Ὁ Φώσκολος καθηγητὴς καὶ ἄλλες ἀκόμη φωσκολιανὲς μελέτες.



«Νέα Ἑστία». Αὐτὲς τὲς ἡμέρας κυκλοφορεῖ ἡ «Νέα Ἑστία» τοῦ διακεκριμένου συγγραφέως συμπολίτου μας Γρηγ. Ξενοποτίλου, 40 σελίδες μὲ πλούσιαν ὕλη ἰδίως ἐλληνικὴ πρωτότυπη σκοπὴν ἔχοντες νὰ ἀναπτύξῃ περισσότερο τὸ Ἑλληνικὸ φιλολογικὸ πνεῦμα. Τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ξενοπούλου εἶναι ἀρκετὴ ἐγγύηση γιὰ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ πιστεύουμε πὼς θὰ εἶναι μοναδικὸ στὸ εἶδος του. Ὅλοι καὶ ξεχωριστὰ οἱ Ζακυνθιοὶ ὀφείλου νὰ υποστηρίξουν τὸ περιοδικὸ τοῦ συμπολίτη μας πού δοξάζει τὴ Ζάκυνθόν μας.



«Κυριακὴ Ἑλ. Βήματος.» Ἀγοράζετε ὅλοι τὴν Κυριακὴ πού κυκλοφορεῖ κάθε Σάββατον. Στὲς σελίδες τῆς βρίσκεται πλούσια, διαλεκτὴ ὕλη ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους Ἑλλήνες λογογράφους, πού δὲν συναρτᾶται εὐκόλως ἀλλὰ περιοδικὰ τοῦ εἶδους τῆς.



Ἀκαδημαϊκὴ Βιβλιοθήκη. Ἐπιστημονικὴ καὶ Καλ

λιεχνικὴ δεκαπενθήμερη Ἐπιθεώρησης. Περιέχει σοβαρὴ ἐπιστημονικὴ ὕλη. Συνεργάτες τῆς οἱ καθηγηταὶ Πανεπιστημίου. Ἐπιτροπὴ συντάξεως: Π. Καρλλιῆς, Ἀντ. Χρηστομάνος, Ἰπ. Καραβίας. Τὸ συνιστοῦμε θερμότερα.



«Ὅσας». Βδομαδιατικὴ ζακυνθινὴ ἐφημερίδα διευθυνόμενη ἀπὸ τὸ φιλοπρόδο νέον κ. Α. Ι. Ζῶντο, πού ἄλλοτε διεύθυνε τὸ δεκαεξασέλιδον περιοδικὸν «Ἡὼς» καὶ ἄλλες ἐφημερίδες.

ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ

Σονέττο 22 ἐνῶ ζοῦσε ἡ Λάουρα

Μονάχος καὶ σκεπτικὸς μετρῶ τὰ πιδ ἔρημα λειβάδια μὲ ἀργὰ βήματα. Προσεχτικὰ κοιτάζω πού ἀνθρώπινο πόδι ἄφησε τ' ἀχνάρια του γιὰ νὰ φύγῃ. Ἔτσι μόνο θὰ μπορούσα νὰ κρυφτῶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Γιατὶ σιὸ ἐξωτερικὸ μου τὸ μελαγχολικόν, διαβάζεται ἀμέσως ἢ φλόγα καὶ καίει τὰ σωθικά μου. Τόσο πού πιστεύω πᾶ, πὼς τὰ βουνά, οἱ ἀχτεῖς, τὰ ποτάμια καὶ τὰ δάση ξέρουν ποῖα εἶναι ἡ ζωὴ μου, πού στοὺς ἄλλους εἶναι ἀγνωστὴ. Μὰ μ' ἡ αὐτὰ δὲν ξέρω νὰ βρῶ τόσο ἀπάτητους καὶ ἄγριους δρόμους, ὥστε νὰ μὴ μὲ βρίσκῃ ὁ Ἐρωτίας γιὰ νὰ κουβεντιάζουμε μαζί.

Ἑπιταφησιὰ

(*) Στὲς 15 Ἀπρ. Μεγάλῃ Παρασκευῇ τῶν Καθολικῶν συμπληρώθηκαν 600 χρόνια ἀφ' οἷου ὁ θεῖος Πετράρχης σιὴν ἐκκλησίαν Ἀγ. Κιάρρα τοῦ Ἀβινιὸν πρωτογνώρισε καὶ ἀγάπησε τὴ Λάουρά του. Νὰ εἶνα ἀπὸ τὰ 300 σονέτια του ποῦ γράψε γιὰ τὸν Ἐρωτία

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Εἰς τὸ προσεχές ἀρθρον τοῦ ἀκαδημ. κ. Α. Ἀνδρεάδη

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Α. ΤΥΡΟΓΑΛΑΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ
ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΠΡΑΚΤΩΡ

Ἐκτελοῦνται ἀσφάλειαι Πυρὸς—Ζωῆς—Ἀτυχημάτων Θαλάσσης εἰς δραχμὰς καὶ λίρας μὲ τοὺς καλλιτέρους συνδιασμούς καὶ μὲ τὰ μικρότερα ἀσφάλιστρα, διὰ τῶν μεγαλυτέρων ἀσφαλιστικῶν Ἑταιριῶν ΕΞΕΣ ΠΡΕΒΟΥΑΓΙΑΝΣ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΟΥΔ ΠΡΟΝΟΙΑ ἄμειρος διακανονισμὸς ζημιῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΚΟΝ. Τὸ πολυτελέστατον καὶ ταχύπλουν θαλαμηγὸν «ΙΘΑΚΗ» ἀναχωρεῖ τακτικῶς ἐκάστην Δευτέραν μεσημβρίαν διὰ Πάτρας, Πειραιᾶ, Βόλον, Θεσσαλονίκην.

CONTONIS BROTHERS

Εἰσιτήρια διὰ Καναδᾶν, Μεξικὸν καὶ Νοτ. Ἀμερικὴν ἔγκυροι μεταναστευτικαὶ πληροφορίες.

ΤΜΗΜΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ. Ἀμερικαν Κυ-ἀναμιντ Κόμπανυ NEW — YORK

Λιπάσματα **AMMO ΦΩΣ**

Τσιμέντια **BLOK** (πρόην Τινὰ.)

Λομπαρδ Κοντένσεν μίλκ **CY LTD**

CIANELLI MACINO

Γάλα Τροφὸς Βούτυρα

Ἀνταλλακτικὰ Αὐτοκινήτων — Ἐλαστικά

MICHELIN

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κεφάλαιον ἐξ ἐλοκλήρου Κατεβεβλημένον Δρ. 72.000.000

Ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον » 34.600.000

Καταστήματα εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος

Ἐν Ἀμερικῇ. Νέα Ὑόρκη. Βοστώνη

Ἐν Ἀγγλίᾳ. Λονδίνον

Ἐν Ἀλβανίᾳ. Τυρράχιον Κορυτσᾶ

Ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀλεξάνδρειαν. Κάϊρον. Πόρτ-Σάϊδ

Ἐν Κύπρῳ. Λεμεσὸς. Λευκωσία

Πυκνότετον δίκτυον ἀνταποκριτῶν

Καταθέσεις εἰς δρ. Ἑννάξ. ἐπὶ τοῦ ἔξωτ.

ἐν ὄψει καὶ ἐπὶ ἀποθεσμία,

—————

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ ἀποβολήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ εἰσωράζει τοιοῦτων ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἐξωτερικῇ,

Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ ξένα νομίσματα καὶ χαρτονομίσματα.

Ἐκδίδει πιστωτικὰς ἐπιστολάς καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ἀπανταχοῦ ἀποστολὴν χρηματικῶν ποσῶν διὰ τηλεγραμμῶν ἢ ταχυδρομικῶν ἐντολῶν.

Ἀνοίρει πιστώσεις ἐπὶ φορητικῶν.

Δέχεται χρεώγραφα πρὸς εὐχάσιν ἀγοράζει καὶ εἰσπραττεῖ τοκομερίδια ὥς καὶ κηρωμένα εἰς τὸ ἄρτιον χρεώγραφα ἐκτελεῖ χρηματικὰς ἐντολάς δέχεται ἀνεξόδως ἔγγραφα εἰς νέας ἐκδόσεις καὶ ἐν γενεῇ ἐκτελεῖ ὡσάν ἐπὶ χρεωγράφων ἔργασίαν.

Χορηγεῖ πιστώσεις ἐπὶ χρεωγράφων ὥς καὶ ἐπὶ ἐνεχρῶν χρεωγράφων.

Ἀνοίρει ὑπόχρεον λογαριασμοὺς καὶ δέχεται χρηματικὰς καταθέσεις ἐν ὄψει καὶ ἐπὶ ἀποθεσμία εἰς Δραχμὰς καὶ ξένα Νομίσματα.

Ἔχει εἰδικὴν ὑπόχρεσιν Ταμιευτηρίου μέχρι Δραχ. 50.000 ἐπὶ τόκῳ 5 ο/ο ἑτασίως.

Πάσης φύσεως τραπεζικὴ ἐργασία ὑπὸ τοὺς μᾶλλον συμφέροντας ὅρους.

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

Basildon House,
Moorgate E. C. 2

Γενική Διεσθ. Ελλάδος

= ΑΘΗΝΑΙ =

Κεφάλαιον ἐγκριμένον	L 1.000.000	ἢτοι Δρ.	375.000.000
» κατὰ βεβλημένον	600.000	» »	225.000.000
» ἀποθεγατικόν	235.000	» »	88.000.000
Σύνολον ἐνεργητικοῦ	5.663.445	» »	2.123.000.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΑΘΗΝΑΙ

Ἀμαρούσιον, Ἀργαῖ, Ἀργουσιόλιον, Βόλος, Δράμα, Ζάκυνθος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Κηβέλλα, Καλάμαι, Κίστρον (Ἀθήναι), Κέρκυρα, Λαγκαδία, Λεσβίον, Μυτιλήνη, Νάουσα, Ναύπλιον, Πάτρα, Πειραιεύς, Σπάρτη, Σιάττα (Λακεδαιμόνιος), Τρίπολις, Χανιά, Χίος.

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΑΕΛΞΑΝΔΡΕΙΑ

Assiut, Renha, Beni—Suef, Fayoum, Kafr—el—Zayat, Mansourah, Mehalla, Kebir, Minieh, Tantah, Zifta.

ΕΝ ΚΥΠΡΩ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Λεμεσός, Λάναρξ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ Γαλατά, Στάμπουλ,

Πλήρες δίκτυον ἀνταποκριτῶν κατ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΠΑΝΤΕΣ ΦΥΣΕΩΣ